

ROLNIK

Motto:
„Uczcie się
wzbogacaj-
cie się —
czekajcie.

Bezpłatny dodatek do „Głosu Wąbrzeskiego“, poświęcony zagadnieniom rolniczym

Nr. 33

Wąbrzeźno, dnia 2 sierpnia 1930 r.

Rok II

Ważniejsze roboty w sierpniu.

W ogrodach owocowych, warzywnych i wogóle w gospodarstwie.

Niedokończone prace w lipcu z zakresu nawożenia drzew płynnymi na wozami, starajmy się uskutecznić w pierwszej połowie miesiąca, gdyż późniejsze nawożenie może wpłynąć ujemnie. Powinniśmy się starać w ten, czy inny sposób drzewa zabezpieczyć od suszy letniej, przechodząc stopniowo do nawadniania sadów.

Ziemię w sadzie staramy się utrzymać w należytej czystości i o ile ma być ugór, to naprawdę niech to będzie czarny, a nie chwastami porośły. Gałęzie suche, a także odrosty korzeniowe wycinamy. Zbierać odpadki owoców. Gałęzie, obarczone owocem, podpieramy, by się nie łamały. Wszelkie zauważalne owady w różnych stadiach rozwoju zbieramy i niszczymy. U malin pozostawiamy tylko grube silne pędy, które będą owocowały w roku przyszłym, bowiem są zastępczymi. Oczyszczamy truskawczarnię z chwastów i zakładamy nową w połowie sierpnia, która na wiosnę przyszłą będzie już owocowała. U winorośli pędy boczne słabe, wychodzące z kątów liści, należy uszczykiwać na jedno oczko.

W ogrodzie warzywnym prowadzimy motyczkowanie i okopywanie warzyw, zachowując w ten sposób czystość ziemi i wilgoć potrzebną dla wzrostu warzyw. Odkrywamy korzenie chrzanu u roślin, które są pochyło posadzone na zagonie, ścieżką usuwamy drobne korzonki, znajdujące się na głównym korzeniu i z powrotem zasypujemy ziemią.

W miarę dojrzewania cebuli wrywamy ją, z dymką postępujemy w ten sam sposób. Zbieramy fasolę, pomidory i ziemniaki wczesne.

Siejemy na użytek jesienny szpinak, rzepe, rzodkiewkę i różne sałaty.

Zwózka i przechowywanie zbóż w stodole.

Odpowiednie ułożenie snopów ułatwia i przyspiesza zwózkę, pozwala bowiem na umieszczenie większej ilości snopów na wozie, a nadto zabezpiecza wóz przed przewróceniem, co się często zdarza, jeżeli czynność tę wykonamy niedbale.

Układać zaczynamy z przodu wozu, snopy war-

zbieramy nasienie grochu wczesnego, kapustę i rozmieszczamy je na strychu w celu zupełnego wysuszenia. Marchew na nasienie z całym kwiatostanem baldaszkowatym układamy na specjalnych rafach, zrobionych z rzadkiego płótna, układając w szopie jedna nad drugą w odpowiednich odstępach.

O ile spodziewamy się przymrozków wczesnych, robimy sztuczne dymy.

Zbieramy pomidory większe, chociaż niedojrzałe i układamy pod okna przyspiesznikowe, wyściełając przedtem ziemię słomą.

Ogólnie w gospodarstwie mamy możliwość sprawdzenia odmian drzew owocowych. Jeżeli sami tego zrobić nie możemy, udajemy się o pomoc do specjalistów pomologów. Na każdym drzewie zakładamy tabliczkę z właściwą nazwą. O ile nie mamy planu sadu z podaniem ilości drzew i ich nazw, to teraz trzeba to zrobić koniecznie, będziemy wiedzieli, czym rozporządzamy, jak również zebrane cyfry przydadzą się dla statystyki.

Wszelkie pestki i ziarenka zbieramy, jako materiał siewny dla zakładania szkółek.

Ostatni raz przerabiamy komposty, by przyspieszyć wyniszczenie nasion chwastów, gdyż wadą naszych kompostów jest to, że nawożąc niemi rolę, zachwaszczamy okropnie pola.

Wszelkie rośliny przekwitłe usuwamy, sadząc na to miejsce świeże. Usuwamy również przekwitłe kwiatostany za wyjątkiem tych, które mają wydać nasienie. Ścieżki gracujemy, trawniki kosimy i odnawiamy ich brzegi.

(Wiktor Wojciechowski — „Por. Gosp.“).

stwy przedniej kładziemy wzdłuż aż po brzegi drabin, następnie posuwamy się ku tyłowi, układając snopy wzdłuż warstwami i tak aż do drabiny. Ponad drabinami środkowe snopy układa się wzdłuż, a boczne odziomkami na zewnątrz, by wystawały zwiezione, parując, po kilku dniach zawilgnie, zapoci się i jeżeli brak odpowiedniego przewiewu, to poza drabiny.

Stodoła, w której ma być zboże złożone, powinna być sucha i przewiewna, zboże nawet sucho znacznie pleśnieć.

Przed złożeniem zboża należy ze stodoły usunąć resztki starej słomy, klepisko starannie zamieść, dziury mysie zasypać tłuczonym szkłem lub żwirem, a na spód ułożyć grubą warstwę suchych gałęzi. Snopy układać odziomkami do ściany, aby kłosa nie dotykały ścian ani ziemi, bo w ten sposób najłatwiej uchronić je od niszczyielskiego działania myszy.

Dalej należy zwrócić uwagę, by nie pomieszać snopów, należących do różnych odmian zbóż. Często się zdarza, że dla uzyskania więcej wolnego miejsca w stodole na spód kładziemy snopy, należące do jednej odmiany zboża, a na wierzch narzucamy snopy, należące do innej odmiany. Cóż za rezultat — ziarno warstw górnych wykrusza się, sypie w dół i miesza z ziarnem warstw dolnych. W ten sposób zaraz w pierwszym roku zanieczyszczamy odmianę dobrą mierz drogo kupioną, ziarnem gorszego gatunku.

Jeżeli stodoła nie wystarcza na przechowanie całej ilości zboża, należy złożyć je w stogi. Na ten cel trzeba wybrać miejsce suche w pewnym oddaleniu od domostwa dla uniknięcia pożaru, na spód podestłać gałęzi i warstwę suchej starej słomy. Naokoło należy przeprowadzić rowek, by woda nie zaciekała. Rowek taki chroni również od myszy.

Snopy układa się odziomkami nazewnątrz, kłosami do środka, ściśle jeden obok drugiego, każdą warstwę z osobna. Stóg powinien być dołem węższy, górą szerszy — w ten sposób powstaje jakby okap, który chroni od zaciekania deszczu. Z wierzchu układa się snopy kłosami na dół i posywa słomą.

Szerokość stołu u podstawy 4—5 m. długość u stołu prostokątnego zależy od ilości zboża (przy 4 m. szer. i 5 m. wysok., na 1 m. stołu wchodzi 6—8 stóp pszenicy).

Chcąc uniknąć strat, związanych z dłuższym przechowywaniem zboża w snopkach, najlepiej wymłócić jak najszybciej, co zwłaszcza jest konieczne, jeżeli zboże zostało zwiezione w stanie wilgotnym. W tym wypadku po wymłóceniu należy je rozesać w cienkich warstwach w spichrzu i codzień szufłować.

Możliwości eksportu drobiu do Szwajcarii.

Podejmowane od dłuższego czasu przez poselstwo R. P. w Berlinie próby wprowadzenia polskiego drobiu na rynek szwajcarski rozbiły się zawsze o brak zainteresowania tą sprawą ze strony polskich firm.

W ciągu ubiegłego roku poselstwo zdołało zainteresować kwestją przywozu polskiego drobiu do Szwajcarii szereg firm szwajcarskich, które jednak nie zawarły transakcyj z Polską, bądź to z powodu zupełnego pomijania milczeniem zapytań szwajcarskich, lub też niedostatecznego przygotowania firm polskich do wymagań tamtejszego rynku (przygotowanie towaru, opakowanie, sortowanie, wysyłka i t. p.). Poważną przeszkodą w rozwoju eksportu polskiego drobiu jest też brak pewnej organizacji centralnej tak w dzisiejszych czasach potrzebnej dla nadania całokształtowi eksportu danej branży pewnego kierunku i dyrektyw, które bez wielkich nawet trudności przyczyniłyby

się do szerszego wprowadzenia naszego drobiu na rynki zagraniczne.

Wielką pomocą w tym kierunku byłoby też unormalizowanie eksportu drobiu przez wydanie przepisów, dotyczących zarówno gatunków towaru wysyłanego zagranicę, jak też i sposobów opakowania, sortowania i t. p., na które w Szwajcarii zwraca się bardzo uwagę. Zaznaczyć należy, że poważna ilość importowanego do Szwajcarii drobiu przychodzi z zagranicy w paczkach pocztowych, których wysyłka z Polski, wskutek wielu formalności, jest obecnie bardzo utrudniona.

Szwajcarya jest poważnym importerem drobiu. Roczny przywóz tego towaru wynosił w latach ostatnich około 14 milj. fr. (w r. 1927 — frank. sz. 12.683.108, w roku 1928 — frs. 13.100.983, w roku 1929 — frs. 13.737.500), a więc sumę wysoką w stosunku do państwa o 4 milionach mieszkańców. Wśród krajów, importujących drób do Szwajcarii, wybija się na pierwsze miejsce Francja, która przywozi tego towaru za przeszło 8 milionów franków, po niej następują Włochy, Jugosławia, Z. S. S. R., Rumunja i Austria. Największe zapotrzebowanie i obroty wykazuje pozycja bitego drobiu (świeżego i mrożonego). Import w stanie żywym jest bez porównania słabszym i wynosi rocznie przeszło milion franków, z czego około 90 proc. przypada na Włochy. Znaczna odległość od Polski, trudności, związane z transportem żywego towaru, a przede wszystkim zainteresowanie importu bitego drobiu, wskazuje na konieczność nastawienia się polskiego eksportu na drób w stanie bitym.

Przywóz drobiu do Szwajcarii wykazuje w dalszym ciągu tendencję zwykłą, tak pod względem jakości jak i ilości, przyczem niektóre państwa zdołały w ciągu ubiegłego roku zwiększyć poważnie swój wywóz. Najbardziej poszukiwany towar stanowią młode kury tuczone wagi 800 do 1500 gr., indyki i indyczki, pulardy, perliczki, kaczki i gęsi. Towar nie powinien być zbyt tłusty, ani zbyt chudy. Drób bity w stanie świeżym pakuje się do koszy 300 do 500 kg., dodając zależnie od pory roku lodu, drób zaś mrożony pakuje się w skrzynie, przyczem wnętrze koszy i skrzyń wykłada się również pergaminowym papierem. Przesyłki takie nadchodzą przeważnie w specjalnych wagonach — chłodniach, wyłożonych lodem.

Największe zainteresowanie dla drobiu panuje w okresie wielkich świąt, tj. na Boże Narodzenie, Nowy rok, Wielkanoc i Zielone Świąta. Importerzy drobiu czynią w tych okresach wielkie zapasy w swych chłodniach. Oferty na drób należy nadsyłać, kalkulując ceny franko granica Szwajcarii (Bazylea, Buchs i t. p.). Import nie podlega żadnym ograniczeniom i nie wymaga specjalnych pozwoleń. Cło wynosi za 100 kg. brutto przy drobiu bitym 30 franków, przy drobiu żywym 20 franków. Dodatkowe opłaty wynoszą: za kontrolę weterynaryjną 4 franki od 100 kg., za należytość statystyczną od 100 kg. — 0,10 fr.

Co się tyczy warunków płatności, to niema w tym względzie utartych zwyczajów, wszystko zależy od umowy między eksporterem a importerem. Naogół jednak pewni i stali odbiorcy regulują należność w 30 dni po odbiorze towaru, płacąc akceptem lub antydatowanym czekiem. Dyskonto weksli poważnych firm szwajcarskich jest bardzo łatwe i kosztuje wraz z kosztami bankowymi około 3 i pół proc. Od nieznanymi i słabszych finan-

sowo odbiorców wymaga się płatności przy odbiorze towaru. Niektóre firmy eksportowe kalkulują ceny wraz z opakowaniem, inne zaś doliczają do faktury za kosze 2 proc., a za sznury pół proc. przyczem nie odkupują nigdy opakowania od swych odbiorców.

Pośrednictwo jest w tej gałęzi handlu wykluczone, wielkie firmy handlowe kupują wprost od eksporterów na własny rachunek i ryzyko. Obecne ceny orientacyjne wynoszą na rynku szwajcarskim za drób mrożony (za 1 kg. netto z dostawą z chłodni): młode kury tuczone — 3,50 fr., gęsi tuczone, mięsne — 3,30 fr., drób bity, świeży jest znacznie droższy i z tego powodu mniej poszukiwany i sprzedawany.

Cena za drób bity świeży wynosi: młode kury tuczone — 4,20 do 4,40 fr., gęsi tuczone, mięsne — 4—4,30 fr.

Dla Polski, która w ostatnich trzech latach nie brała udziału w obsyłaniu rynku szwajcarskiego swym drobiem, istnieją możliwości zwłaszcza gęsi bitych świeżych, a także mrożonych. Ponieważ na szwajcarskim rynku drób polski jest zupełnie nieznan, ceny musiałyby być konkurencyjne, towar zaś pierwszorzędny, co ułatwiałoby w stosunkowo już krótkim czasie zdobycie nowej pozycji w naszym eksporcie do Szwajcarii.

Nie popełniajmy błędów przy udoju.

Dobry dojarz może wydajność krowy znacznie powiększyć, natomiast dojarz nieodpowiedni przyczynia się do zmniejszenia ilości mleka, a nawet może krowę zajałować. To też przy dojeniu stosować powinni wszyscy następujące zasady:

- 1) Doić całą ręką, a nie tylko palcami; 2) wymię wypróżnić doszczętnie, bo pozostawienie części mleka może wymię popsuć; 3) doić nie za szybko, bo podczas dojenia mleko jeszcze się tworzy, więc przez spieszne dojenie skracamy czas tworzenia się mleka; 4) przed udojem ręce czysto umyć i rękawy podwinąć; wymię wytrzeć suchą szmatką; 5) pierwszego trysnięcia mleka nie kierować w mierzwę, lecz w osobne naczynie, w którym możemy sprawdzić, czy mleko jest zdrowe; 6) podczas udoju obchodzić się do niej surowym głosem, bo to wszystko powoduje wstrzymanie mleka.

Wstrzymanie mleka przez krowę nie jest objawem narowistym, ale przeważnie następuje wskutek przestraszenia, bólu lub innego wewnętrznego podniecenia. Aby krowę uspokoić, daje się jej podczas udoju otręby pszenne lub uparowane ziemniaki z solą. Przy upartym wstrzymywaniu mleka pomaga kilkakrotne wolne wdmuchiwanie powietrza do pachwiny przy pomocy gumowego węża.

Uwagi o gruźlicy ptactwa.

Rzadko się spotyka wzmianki i notatki w sprawie gruźlicy ptactwa, co jednakże dla hodowców nie jest rzeczą błahą, ponieważ choroba ta bardzo często wyrządza olbrzymie straty w gospodarstwach, a zwłaszcza wśród kur. Jest to choroba zakaźna i bardzo zaraźliwa. Rozszerza się ona szczególnie wtedy, kiedy zarzyca się kury chore, a ich wnętrzności wyrzucają na podwórko i kury zdrowe takowe zjadają. Szerzy się również gruźlica wskutek dziobania kur w miejscach nieczystych, śmietnikach i dołach, zabrzydzonych od-

chodami kur chorych, w których znajduje się ogromna ilość tych zarazków.

Przyczyną gruźlicy drobiu — jest swoisty zarazek — lasecznik gruźlicy ptasiej.

Objawy choroby są bardzo nietypowe i prawie nieuchwytny; wogóle choroba przejawia się tem, że kury chudną pomimo dobrego żywienia, a gdy choroba się już rozwinie, to wtedy zauważyć się daje zanik apetytu oraz poblednienie grzebieni.

Po zarżnięciu chorej sztuki widzimy specjalnie zmiany na wątrobie, a mianowicie znajdować się na niej będą białe guziczki różnej wielkości, od ziarenka grochu do wielkości orzecha laskowego; są to właściwe tuberkuly czyli guziczki gruźliczne. Na kiszkiach często znajdujemy również mniejsze lub większe wrzodziki.

Jak zwalczać gruźlicę ptactwa domowego?

Leczenie tej choroby do niczego nie doprowadza i jest zupełnie bezcelowe, a zatem najważniejszą rzeczą jest zapobieganie. W tym celu zaleca się przedewszystkiem, ażeby nigdy nie wyrzucono na śmietniki wnętrzności od drobiu dorżniętego i nie pozwalać, ażeby drób je zjadał; należy je głęboko zakopywać lub palić, albo też wrzucać do gnojówki; tak samo trzeba postępować z drobiem padłym. Mięso sztuk chorych na gruźlicę może być używane na pokarm dla ludzi tylko po ugotowaniu; wszelkie zaś podroby muszą być zniszczone. Sztuki podejrzane o tę chorobę powinny być zaraz usuwane z danego kurnika i zarżnięte. Wreszcie w celu zapobiegawczym należy utrzymywać w kurnikach wielką czystość, nie skupiać w nich zawiele sztuk, aby nie było zbyt duszno i ciasno, dawać dobre pożywienie, dwa razy do roku kurniki wy-czyszcząć i bielić, często je przewietrzać i trzymać drób jak najwięcej na świeżem powietrzu.

Oprócz kur, na ptasią gruźlicę mogą zapaść też perliczki, kaczki, gęsi i nieraz indyki.

ZNACZENIE ORGANIZACJI I PRACY W ŻYCIU KOBIECY.

Nauka organizacji pracy uczy nas, że do wykonania lżejszej czy cięższej pracy nie powinno się przystępować bez wytyczenia zgóry na tę czynność czasu, a wreszcie bez przygotowania sobie wszelkich przyborów czy narzędzi, które w pracy będą potrzebne. Wtedy bowiem może być mowa o systematycznym, dokładnem wykonaniu pracy, a także o oszczędności czasu i sił.

Dobre zorganizowanej pracy uczy się w szkole, przy każdym zajęciu, np. pralnię mamy dobrze zorganizowaną. A w kuchni, że również praca zostanie na czas wykonaną, to tylko dobrem zorganizowaniu. Bo produkta nam potrzebne wazyśmy dzień przed tem i już mamy gotowe, a nie tracimy na bieganie, ważenie, gdzie koniecznie potrzebujemy. Z przybyciem do szkoły nie umiałyśmy sobie pracy dobrze zorganizować, dlatego też praca wydała nam się trudną i nie szła nam składnie. Bo tu nietylko uczymy się zajęć teoretycznych, bo one w ramę wzięte dają ten całości kształt.

Kobieta zorganizująca dobrze swą pracę zawsze znajdzie czas, który może przeznaczyć czy to na wychowanie dzieci, czy szycie, czy też przeczytanie gazety. Bo kobieta nie jest stworzona na ciągłą pracę i nie może być niewolnicą obowiązków, ale ona powinna zainteresować się sprawami pu-

blicznymi i mieć możność na to. I kobietę taką zaradną będzie szanował mąż, bo ona uniknie tych domowych zamieszek, nerwowych nastrojów, które doprowadzają do kłótni.

Więc i my powinniśmy o dobre zorganizowanie pracy dbać, a i wtedy nie będzie nam się wydawała trudną i będzie nam dobrze.

M. Krajecka, b. uczen. Szk. Roln. w Kowalewie.

KOMUNIKAT NR. 77.

do Zarządów Kółek Rolniczych PTR., dotyczy Dożynek w Spale.

W dniach 16-go (sobota) i 17-go (niedziela) sierpnia rb. mają się odbyć Dożynki w Spale w rezydencji letniej Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, tak jak w roku 1928. Główny dzień uroczystości przypadnie na niedzielę 17 sierpnia. Komitet organizacyjny dożynek, z ogólnej liczby przewidywanych uczestników tej uroczystości, wyznaczył dla członków Kółek Rolniczych PTR. 250 miejsc.

Ze względu na ogólny kryzys gospodarczy i związane z tem trudności finansowe rolników, na posiedzeniu Komitetu Dożynkowego w Warszawie wyraziliśmy wątpliwość, czy rolnicy pomorscy wezmą liczny udział w Dożynkach. Nie mniej jednak zawiadamiamy o Dożynkach w Spale i prosimy Zarządy Kółek Rolniczych, których członkowie wezmą udział w Dożynkach, aby najdalej do dnia 5 sierpnia nadesłały do Dyrekcji PTR. w Toruniu imiona i nazwiska wraz z dokładnymi adresami pocztowymi osób wybierających się do Spawy.

Biorący udział w Dożynkach jadą na koszt własny. Subwencji żadnej nie przewiduje się. Jedyne przysługiwać będzie jadącym zniżka kolejowa, wysokość której zostanie podana wraz z dalszymi informacjami w okólnikach do Zarządów tych Kółek Rolniczych, które nadesłały spisy uczestników.

Zaznaczamy, że w myśl zarządzeń Komitetu dożynkowego, grupy dożynkowe nie mogą brać ze sobą do Spawy sztandarów i godeł i występować będzie tylko jako grupa regionalna Pomorza, a nie jako grupa Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego.

Jeszcze raz podkreślamy, że ostateczny termin nadsyłania spisów osób jadących do Spawy, upływa 5 sierpnia, ponieważ przygotowania, związane z wyjazdem grupy, wymagają ustalenia zawczasu ściślejszej liczby osób.

Dyrekcja P. T. R.

Dowiadujemy się w ostatniej chwili, iż jadący do Spawy rolnicy na dożynki, o ile się zgłoszą do Pom. Tow. Roln. w Toruniu, do dnia 5 sierpnia i utrzymają z tegoż Towarzystwa legitymację na przejazd, — płacą w jedną stronę 50 proc. wartości biletu, powrotna podróż bezpłatna.

Instruktorjat i Sekretariat jest czynny tylko w dni targowe, tj. wtorki i piątki od godziny 9—15.

Zebrania Kółek Rolniczych.

Hamer odbędzie się w niedzielę, dnia 3 sierpnia rb. zwykłe zebranie Kółka Rolniczego, na które uprasza się o przybycie wszystkich członków Kółka.

ZASKOCZ.

W niedzielę, dnia 3 sierpnia odbędzie się zebranie organizacyjne Kółka Rolniczego P. T. R., na które przybędzie powiatowy Instruktor rolny p. Malkiewicz.

Uprasza się pp. osadników o przybycie na wspólne zebranie na godz. 7-mą po południu do Szkoły.

CZYSTOCHLEB.

W niedzielę, dnia 3 sierpnia o godzinie 15-tej (3 po południu) odbędzie się zebranie miesięczne Kółka Rolniczego „Czystochleb”. Na powyższe zebranie przybędzie Instruktor rolny P. T. R. p. Malkiewicz.

Przybycie wszystkich członków oraz osadników z Małych Radowisk i Nielubia jest konieczne, ze względu na ważność spraw, które na zebraniu będą omawiane.

NOTOWANIA GIELDY PŁODÓW ROLNICZYCH w POZNANIU.

Notowania oficjalne z dnia 1 VIII. 1930 r.

100 kg. w ładunkach wagonowych parytet Poznań.

Zyto	19,80—20,10
Pszonica	38,00—41,00
Jęczmień zw.	19,50—22,00
Jęczmień brow.	00,00—00,00
Owies	22,00—23,00
Mąka żytnia 65% z work. stan.	00,00—00,00
Mąka pszenna 65% z work.	73,50—77,50
Otręby żytnie	13,50—14,50
Otręby pszenne	16,00—17,00

TARGOWICA MIEJSKA POZNAŃ.

Urządowe stwierdzenie komisji notowania cen

z dnia 1 VIII. 1930 r.

Placono za 100 kg. żywej wagi:

Bydło:

B. Stadniki:

a) wytuczony pełnomięsisty	118—122
b) tuczony mięsisty	110—114
c) nietuczony dobrze odżywiony	94—100
d) miernie odżywiony	—

Jalówki i krowy

a) pełnomięs. wytucz. krowy najw. wartościowej 124—804	
b) pełnomięs. wytucz. krowy mniej dobre młode naj. 01	
wart. rzeźnej do lat 7.	116—822
c) starsze wytucz. jalówki i krowy	—
d) miernie odżywione krowy i jalówki	96—103
e) licho odżywione krowy i jalówki	80—

Opasy chlewne:

Cielęta

a) najprzedniejsze cielęta tuczne	150—161
b) średnio tuczne cielęta i najprzed. ssaki	140—142
c) mniej tuczne cielęta i dobre ssaki	130—160
d) licho ssaki	110—129

Owce

a) jagnięta tuczne i młodsze skopy tuczne	130—132
b) starsze skopy tuczne, licho jagnięta tuczne i dobrze odzyw. młode owce	106—116
c) miernie odżywione skopy i owce	—

SWINIE.

b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żyw. wagi	194—190
c) pełnomięsista od 100 do 120 kg. żyw. wagi	190—190
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żyw. wagi	186—180
e) mięsiste świnie ponad 80 kg.	180—180
f) maciory i półna kastraty	170—170